

PRIKAZ „STRUČNOG I ZNANSTVENOG SAVJETOVANJA ZA LEKTORE HRVATSKOGA KAO INOGA JEZIKA“ (SIH)

Vesna Deželjin*

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U organizaciji Centra za hrvatski kao drugi i strani jezik (Croaticum) i Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu te pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, održano je 6. i 7. srpnja 2018. godine „Stručno i znanstveno savjetovanje za lektore hrvatskoga kao inoga jezika“ (SIH) u prostorijama Filozofskoga fakulteta. Kao i proteklih godina, savjetovanje je organizirano za lektore hrvatskoga jezika koji poučavaju hrvatski kao strani jezik širom svijeta, a potvrda tomu bila je nazočnost naših lektora koji pronose i poučavaju hrvatski jezik i kulturu u Australiji, Sjevernoj i Južnoj Americi, Aziji te u europskim zemljama.

Na ovogodišnjem je Savjetovanju bilo pet pozvanih izlagačica, dvije s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dvije iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja i jedna s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U izlaganju pod naslovom *Vrednovanje studentskoga postignuća: kako što objektivnije testirati znanje?*, Nina Pavlin-Bernardić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu dala je pregled više vrsta zadataka uz napomenu o prednostima i nedostacima svake opisane tipologije kao i smjernice za njihovo pravilno sastavljanje i ispravljanje, ne propustivši navesti i čimbenike vezane za učenika i nastavnika koji mogu utjecati na rezultate usmenoga i pismenoga ocjenjivanja.

Natalija Ćurković iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanje održala je izlaganje naslovljeno *Procjena pouzdanosti ocjenjivača esejskih zadataka u standardiziranim ispitima koji ispituju jezične vještine*. Zadatke esejističkoga tipa vrlo je teško pouzdano vrednovati jer je u tome postupku nemoguće isključiti subjektivnost ocjenjivača. No, budući da su ti zadatci neizbježni u standardiziranim ispitivanjima jezičnih vještina, u izlaganju su prikazani primjeri dobre prakse u području vrednovanja takvih zadataka

* vdezelji@ffzg.hr

u ispitima jezičnih vještina, a dane su i preporuke za izradu i korištenje esejističkih zadataka.

Procjenjivanje jezičnih djelatnosti bio je naslov izlaganja Zrinke Jelaska s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu u kojemu se raspravljalo o procjenjivanju pojedinih kategorija i potkategorija jezičnih vještina. Autorica se posebno založila, osim za daljnje razlaganje postojeće srednje razine u ZEROJ-u, i za razlaganje razine A, što je potkrijepila nizom argumenata, od kojih izdvajamo onaj pedagoško-psihološke naravi koji bi učenicima omogućio da lakše uoče svoj napredak, a njihovi bi ih učitelji mogli lakše usmjeravati.

Sanja Fulgosi iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja izlagala je na temu *Ispitivanje rječnika u standardiziranim jezičnim testovima* usredotočivši se poglavito na metodologiju za izradu komunikacijskih zadataka u jezičnim testovima koja se temelji na postavci da je poznavanje izdvojenih jezičnih pravila i struktura tek polazište za komunikaciju te da područje rječnika pripada različitim tipovima znanja pri čemu je posebno važna komunikacijska kompetencija.

Izlaganje *Istraživačka etika u primijenjenoj lingvistici* Kristine Cergol Kovačević s Učiteljskoga fakulteta u Zagrebu posebno je bilo usredotočeno na konkretne etičke aspekte pripreme i provođenja istraživanja sa sudionicima te na potrebu edukacije istraživača koji moraju promišljati o etički primjerenom djelovanju tijekom cijeloga istraživačkoga procesa.

Uz navedena pozvana izlaganja, na savjetovanju je bilo izloženo još osamnaest tematski vrlo raznolikih izlaganja, koja se ipak mogu razdijeliti u dvije skupine. U prvoj su skupini izlaganja koja govore o različitim aspektima poučavanja/učenja hrvatskoga kao inoga jezika te o poteškoćama koje se u tim procesima i situacijama javljaju. Sukladno tomu, Sanda Lucija Udier i Milvia Gulešić Machata, obje s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu nastojale su odgovoriti na pitanje koje je u naslovu njihova izlaganja, *Kako provjeriti razumijevanje pročitanoa teksta?*, te ponudile pregled zadataka za samoprovjeru razumijevanja čitanoga teksta kao i onih za provjeru i poznavanje gramatičkih struktura i vokabulara. Ranka Đurđević i Antonia Ordulj u svojem su izlaganju pod naslovom *Vrednovanje pisane proizvodnje na razini A2 u HIJ-u* osim teorijskih promišljanja, ponudile i ljestvicu za vrednovanje pisane proizvodnje na toj razini kako bi se osvijestila važnost rasprave o učinkovitosti i važnosti vrednovanja pisane proizvodnje na spomenutoj razini. Pisana je produkcija predmet zanimanja Antonija-Tonija Juričića (Filozofski fakultetu u Zagrebu), a u svojem izlaganju pod naslovom *Holističke i analitičke ljestvice za procjenjivanje pisane produkcije* nastojao je istaknuti dobre i loše strane dva sustava ocjenjivanja pisane produkcije, pri čemu je holistički pristup prirodniji, a analitički pouzdaniji. Ivančica Banković-Mandić održala je izlaganje naslovljeno *Dometi fonetsko-fonološke kompetencije na primjeru govornika HIJ-a* u kojemu je nastojala pokazati obilježja

izgovora neizvornih govornika hrvatskoga jezika na različitim razinama ovladanosti jezikom. O niskoj razini komunikacijske kompetencije učenika hrvatskih škola u Mađarskoj, uglavnom zbog neučinkovite poduke, izlagala je Zorica Jurčević (Eötvös József Főiskola, Baja) u radu *(Ne)učinkovitost poučavanja hrvatskoga jezika u Mađarskoj. Praćenje i ocjenjivanje napretka u učenju hrvatskoga kao inoga* naslov je priloga Marinele Aleksovski (Filozofski fakultet u Zagrebu) koji je imao karakteristike kratke radionice kojoj je cilj bio ponuditi neke metode praćenja i ispitivanja znanja prema jezičnim vještinama. U izlaganju *Društveno korisno učenje i hrvatski kao ini jezik – analiza slučaja*, Jelena Cvitanušić Tvico, Marica Čilaš Mikulić i Ranka Đurđević s Filozofskoga fakulteta iznijele su zapažanja vezana za poduku hrvatskoga jezika skupini izbjeglica, tražiteljima azila i azilantima koju su, kao društveno koristan rad, realizirale studentice diplomskoga studija kroatistike pod mentorstvom lektorica Croaticuma. Za poduku je vezano i izlaganje Darka Matovca i Sande Lucije Udier pod naslovom *Poučavanje glagolske prefiksacije iz perspektive osoba koje uče hrvatski kao ini jezik na razinama B2 i C1* u kojemu su autori iznijeli rezultate istraživanja čiji je cilj bio uočiti nedostatke udžbenika i vježbenica koji se rabe u procesu poduke glagolske prefiksacije. O pokušaju uvođenja ranonovovjekovne hrvatske književnosti u poduku hrvatskoga kao stranoga jezika među studentima slavistike i hrvatskoga na stranim sveučilištima promišljala je Lidija Ban Matovac (Haydon Online) u radu *Stara hrvatska književnost i hrvatski kao drugi i strani jezik*.

Druga skupina izlaganja vezana je također za uporabu stranoga jezika u procesu poduke no razlika je u tomu što se ova izlaganja ne zanimaju podukom hrvatskoga u užem smislu te riječi, govornicima inih jezika koji su u Hrvatskoj. Josip Lasić s Filozofskog fakulteta u Splitu izložio je u svom radu, naslovljenom *Testiranje znanja hrvatskoga jezika i upis na hrvatska sveučilišta*, prikaz postavljenih uvjeta pojedinih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu koji se odnose na razine znanja (poznavanja) hrvatskoga jezika pri upisu po odobrenoj kvoti te predložio smjernice za uvođenje i osiguravanje jedinstvenoga programa za provjeru razine znanja hrvatskoga jezika za pripadnike hrvatske manjine i pripadnike hrvatskog iseljništva u svrhu upisa i pohađanja nastavne na nekom od fakulteta. U izlaganju pod naslovom *Poučavanje i vrednovanje pisanja sažetaka pročitanih tekstova* Ivana Bašić (Filozofski fakultet u Zagrebu) pokazala je strategije poučavanja pisanja sažetaka te načine njihova vrednovanja na jednom kolegiju na Odsjeku za anglistiku FF-a u Zagrebu. Vesna Deželjin i Arnalda Dobrić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu iznijele su u izlaganju pod naslovom *Ocjenjivanje pismenih ispita na jeziku komunikacije u interkulturalnoj sredini* rezultate analize kojoj su bili podvrgnuti pismeni ispiti na kolegiju „Croatian in Contact with other Languages: Past and Present“, koji su pohađali strani studenti na Croaticumu i na kolegiju „Speech and Movement“ na Odsjeku za fonetiku

FF-a, kako bi se uočilo u kojoj su mjeri bili poštivani postavljeni kriteriji za ocjenu ispita na engleskom jeziku, koji je najvećem broju studenata J2 ili čak J3, te jesu li ti kriteriji prikladni. Studentica anglistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu Zvonimira Korenika iznijela je zapažanja studenata (*Izvori straha od pisanja na stranom jeziku kod studenata anglistike na Filozofskom fakultetu*), svojih kolega, o tome koliko su zadovoljni poučavanjem engleskoga na Odsjeku za anglistiku te prijedloge za poboljšanja. *Procjena izgovora u stranome jeziku* naslov je izlaganja u kojemu su Diana Tomić i Jasenka Čengić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu iznijele rezultate istraživanja o stavovima hrvatskih nastavnika stranih jezika vezanim za jače poučavanje izgovora i njegovo procjenjivanje u procesu poduke. Višnja Josipović-Smojver (Filozofski fakultet u Zagrebu), u radu *La La fonologija*, također se bavila pitanjima poučavanja izgovora bilo kojega stranoga jezika, ponajprije zato jer je osim postizanja kultivirana izgovora nužna i fonološka osviještenost. *Vrednovanje vizualnih prikaza u kvalitativnim istraživanjima* naslov je izlaganja Aide Korajac s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu u kojemu se govori o gramatici slika, odnosno o iščitavanju kognitivnih procesa pri konstruiranju značenja na temelju vizualnih prikaza. Ivančica Banković-Mandić i Kristina Katalinić (Filozofski fakultet u Zagrebu) održale su izlaganje o raznolikim i nerijetko pogrešnim interpretacijama pojma „balkanski“ (smatrajući ga, npr., sinonimom za „slavenski“) koje nude strani studenti koji studiraju modul Hrvatski kao drugi i strani jezik na FF-u u Zagrebu. Autorice Lana Hudeček, Milica Mihaljević, obje s Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, i Dinka Pasini s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, u radu naslovljenom Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik (modul za strance koji uče hrvatski), predstavile su svoj četverogodišnji rad čiji je cilj izrada mrežnoga rječnika prikladnoga za učenike viših razreda osnovne škole, srednjoškolce i ostale odrasle izvorne govornike hrvatskoga jezika te za strance koji uče hrvatski jezik.

Savjetovanje je završilo izlaganjima troje lektora koji predaju hrvatski jezik na nekom stranom sveučilištu. Željko Predovjević (Filozofski fakultet Sveučilišta Komenskoga u Bratislavi) govorio je o obvezi svih lektora stranoga jezika koji djeluju na Sveučilištu na kojemu je i sam trenutačno zaposlen, da osim nastavne obavljaju i znanstvenu djelatnost. Željana Puljiz Šostik (Department of Slavonic and Finno-Ugrian Studies, Faculty of Arts, Delhi Universita), izvijestila je o velikoj svečanosti obilježavanja 20 godina od osnutka Lektorata hrvatskoga jezika i književnosti na Sveučilištu u Delhiju u okviru kojega su tamošnji studenti hrvatskoga jezika recitali pjesme hrvatskih pjesnika, V. Parun, D. Cesarića, A. B. Šimića te S. Batušića. Mariela Marković koja djeluje na Institutu za slavenske i baltičke studije pri Elte sveučilištu u Budimpešti, u izlaganju pod naslovom *Budimpeštanske priče*, govorila je o aktivnostima koje je kao lektorica hrvatskoga jezika u Budimpešti potaknula i organizirala.